

TĖVIŠKĖS AIDAI

LITUVIAI
PASAULYJE

Nr. 9 (1601) 1988 m. kovo mėn. 8 d.

XXXIII METAI

Melbourne

Atviras laiškas JAV Kongresui

Lietuvių informacijos Centras New Yorke praneša, kad 1988 m. sausio mėn. Vakarų pasiekė iš Lietuvos atviras laiškas JAV Kongresui. Laiško pilną tekstą pateikiame. Laišką į anglų kalbą jau išvertė L/C ir perdavė Lietuvai besirūpinantiems JAV Kongreso nariams. Norintieji asmeniškai įteikti savo kongresnėm šį dokumentą gali angliską vertimą gauti šiuo adresu: Lithuanian Information Center, 351 Highland Blvd., Brooklyn NY 11207, USA.

Mus apvykė JAV prezidento R. Reigano kalba liepos mėn. antrojoje pusėje, Pavergtųjų tautų savaitės proga. Prezidentas pareikalavo iš TSRS vyriausybės išvesti savo okupacinę kariuomenę iš Afganistano. Jis ne žodžiu *neužsiminė, kad ta pati kariuomenė* beveik 50 metų trypią estų, latvių ir lietuvių žemę.

1979 metais 45 pabaltiečiai kreipėsi į Atlanto Chartos signatarus, abiejų Vokietijų vyriausybes ir SNO Generalinį sekretorių, prašydami iškelti Generalinėje Asamblėjoje Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksijos klausimą. Prašymas tapo tyruose šaukiančiųjų balsu...

Jau kuris laikas Maskvos radijo stotys, kalbančios į Vakarų, persą mintį, kad Estija, Latvija ir Lietuva yra sena Rusijos nuosavybė. Negi tarptautinėje teisėje egzistuoja senaties terminai. Vakarų diplomatų elgesys rodo, kad Gebelso, ir Suslavo mokinių pastangos gan vaisingos...

Vadovaudamiesi tuo, kad Jums neįmanoma gerai žinoti viso pasaulio tautų istoriją, pateikiame trumpą Lietuvos istorijos konsektą.

Vytauto Didžiojo laikais (1393-1430) Lietuva valdė teritoriją nuo Baltijos iki Juodosios jūrų. Jai priklausė dabartinė Baltarusija, Ukraina ir žymi dalis Rusijos žemių. Lietuva gynė Vakarų Europą nuo Mongolų, o Rytų Europą nuo Teutonų ordino. Kartu su Lenkija ji Zalgirio mūšyje 1410 m. sutriuškino šio ordino galybę.

Lietuvos sostinė Vilnius pirmą kartą buvo užimta priešais tik 1655 m.

Lietuvos ir Lenkijos Konfederaciją prisijungė prie Rusijos didžioji internacionalistė Jekaterina II 1795 m. Po 123 metų Lietuva ir Lenkija pasiskelbė nepriklausomomis valstybėmis. Jos buvo priklausomos daug trumpiau negu dauguma Afrikos ir Azijos tautų, po II-jo pasaulinio karo atgavusių savo laisvę. Primename, kad per visus 123 metus Lietuva ir Lenkija niekada nesusitaikė su savo vergiška dalia. Abi tautos visą laiką kovojo su Rusijos carais - Aleksan-

drais I, II ir III-ju, Nikolajais I ir II-ju. Net 3 kartus buvo sukilusios prieš Rusijos kariuomenę - 1794, 1831 ir 1863-64 metais. Tarp kitko, pirmajam sukilimui vadovavo gen. Tadas Kosciūška, pasižymėjęs kovose už JAV nepriklausomybę.

Du dešimtmečius Lietuvos Valstybė išbuvo nepriklausoma (1918-1939).

1920 m. Leninas Rusijos vardu išsižadėjo visiems amžiams teisių į Lenkiją, Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Tarybinio istoriko Roberto Žiugzdos tvirtinimu, 1939-ųjų vasarą Stalinas pasiūlė Didž. Britanijai ir Prancūzijai pasidalyti Pabaltijį. Joms su panieka atmetus šį nešvarų sandėrį, Stalinas kreipėsi į Hitlerį.

Svetimų teritorijų dalijimosi istorinį patyrimą Stalinas perėmė iš savo pirmtakų - Rusijos carų. Lietuvos-Lenkijos Respubliką 1772, 1793 ir 1795 m. pasidalijo Austrija, Prūsija ir Rusija.

1939-ųjų rugpjūčio 23 d. Maskvoje buvo pasirašyta nepuolimo sutartis tarp Sovietų Rusijos ir Vokietijos Reicho. Slaptame protokole konstatuojamas R. Europos pasidalijimas: Suomija, Estija, Latvija, žymi dalis Lenkijos teko Rusijai, o likusioji Lenkijos dalis ir visa Lietuva - Vokietijai... Siame protokole numatyta, kad 1920 m. Lenkijos užgrobtas Vilniaus kraštas (maždaug 1-3 etnografinės Lietuvos žemių), drauge su visa Lietuva,

Pamaldos už Lietuvą Šv. Petro Bazilikoje Romoje

Romos lietuviai Lietuvos Nepriklausomybės šventę vasario 16-tąją paminėjo lietuviškoms pamaldomis Lietuvos kankinių koplyčioje Šv. Petro bazilikoje. Mišias už religinę ir tautinę Lietuvos laisvę aukojo dešimt kunigų: Popiežiškos Lietuvos Sv. Kazimiero Kolegijos rektorius prel. Algimantas Bartkus, Bažnyčios Viešųjų Reikalų Tarybos sekretoriaus pavaduotojas prel. Audrys Bačkis, prel. Kazimieras Dobrovolskis, pref. Vincas Mincevičius, prel. Stasys Žilys, kun. Petras Cemeška, kun. Vytautas Bitinas, kun. Vladas De-

atiteks Vokietijai. Taip įvyko IV-šis Lietuvos ir Lenkijos padalijimas.

Lenkijos-Vokietijos karo išvakarėse ir iki 1939 rugsėjo vidurio ne tik Vokietijos, bet ir Rusijos diplomatai spaudė Lietuvos vyriausybę jėga atsiimti Vilniaus kraštą. Hitleris siūlė laikinai perduoti Lietuvos kariuomenės dispozicijon daug lėktuvų, tankų ir artilerijos. Nors ne tik tarptautinė teisė, bet ir moralė buvo Lietuvos pusėje, tačiau jos vyriausybė atsisakė tokiu būdu atgauti savo žemes. Priešų apsuptos Lenkijos užpuolimas šiuo momentu būtų mūsų tautos supras tas kaip smūgis į nugarą Lenkijai, su kuria kartu pragyventą 400 metų ir daugiau kaip 100 metų bendrai lietas kraujas už abiejų tautų išsilaisvinimą iš Rusijos vergijos. Todėl jau antrą karo dieną Lietuva paskelbė neutralitetą.

Rugsėjo 17-ją Rusija užpuolė Lenkiją, o po 3-jų dienų okupavo visą Vilniaus kraštą.

Rugsėjo 25-ją Stalinas pasiūlė Hitleriui perleisti jam visą Lietuvą, mainais į lenkišką Liublino vaivadiją ir Varšuvos vaivadijos dalį iki Bogo upės.

Rugsėjo 28-ją Ribentropas ir Molotovas pasirašė Maskvoje draugystės ir sienų sutartį. Slaptame protokole buvo numatytas V-sis Lietuvos-Lenkijos padalijimas. Visa Lietuva, išskyrus Suvalkijos ruožą į vakarus nuo Šešupės, atiteko Rusijai.

Spalio 2-ją Stalinas į Kremlių iškviestą Lietuvos užsienio ministrą Juozą Urbšį spaudė pasirašyti Vilniaus

Nukelta į 2 psl.

Iš Lietuvos Vakarų pasiekė žinia, kad Vilniuje prieš Vasario 16 minėjimo sukaktį du nežinomi vyrai skaudžiai sumušė buvusią sąžinės belaisvę Nijolę Sadūnaitę, kai ji ruošėsi išvykti į Rudaminą, ten minint kun. Juozo Zdebskio antraštalais metines, kurį sovietinis saugumas surežisuotoj auto nelaimėj užmušė. Aple II val. prieš pietus netoli Sv. Onos bažnyčios Vilniuje du vyriškiai puolė Nijolę Sadūnaitę einančią šaligatviu ir sunkiais smūgiais trenkė ją į paširdžius. Iš pravažiuojančios mašinos įvyki matę asmenys sustojo ir pribėgo gelbėti. Tada du užpuolikai pabėgo. Nijolę Sadūnaitę po šio skaudaus smūgio išsivisavo brolio Jono Sadūno namuose Vilniuje.

Vakarų Europos spaudos agentūros žiniomis Petras Gražulis yra laikomas Vilniuje Lukiškių kalėjime, ten jį aplankė jo sesuo. Kai Petras pradėjo aiškinti, kad teisme ten esantys pareigūnai jam užlauzė rankas už nugaros ir švirksčiu į burną ir veidą leido chemikalus, tai kalėjimo sargai tuojau jo seserį išvyjo, kad toliau negirdėtų savo brolio kankinimų. Petro Gražulio puse veido ir akys yra paraudonavusios nuo suletstų chemikalų.

Vatikaną ką tik pasiekė žinia iš Lietuvos, kad Vilniuje yra miręs Sv. Dvasios parapilys vikaras kunigas Juozas Juodagalvis, gimęs 1907 m. į kunigus išventintas 1939.III.4.

Palangoje vasario 11 d. mirė jubilatas kunigas Kazimieras Gyllys, irgi gimęs 1907 m., į kunigus išventintas 1934.V.26. Pastaraisiais metais buvo lligonis. Karo metų buvo Vilniaus kunigų seminarijos ekonomas.

Tarptautinis žmogaus teisių gynbos sąjūdis "Amnesty International" kreipiasi į pasaulio viešąją opiniją reikalaujamas, kad lietuvis sąžinės belaisvis Petras Gražulis būtų tuojau pat ir besąlyginiai paleistas iš kalėjimo sovietų okupuotoje Lietuvoje. Petras Gražulis vasario 2 d. buvo nuteistas 10 mėnesių kalėti, kad sąžinės sumetimais atsisakė vykti kariniam apmokymui į raudonąją armiją, kuri tebe laiką okupavusią Lietuvą. Petras Gražulis kalėjime vasario 16-25 buvo paskelbęs bado streiką už Lietuvos dvasinį ir tautinį atgimimą.

Kanadoje jaunosios kartos istorikė Dr. Rasa Mažeikaitė spaudai rengia istorinį leidinį anglų kalba apie žmogaus pažeidimus sovietų okupuotoje Lietuvoje. To veikalo išleidimu rūpinasi JAV Lietuvių Bendruomenė ir JAV Lietuvių Fondas.

Kanados Lietuvių Bendruomenės iniciatyva Mississaugoje prie Toronto buvo surengtos jaunimui skirtos svarstybos tema: "Jaunimas visuomeniniame Kanados lietuvių gyvenime". Pagrindiniai kalbėtojai buvo istorikė Dr. Rasa Mažeikaitė, skautų veikėjas Česlovas Senkevičius, ateitininkų studentų sąjungos atstovas Vytautas Cuplinskas ir Kanados lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkė Daiva Piecaitytė. Išvada ryskėjo, kad lietuviškumo skiepijimas šeimoje yra pats veiksmingiausias būdas išugdyti tautiniai susipratusių jaunimą.

Vasario 16 d. Vilniuje Sadūnaitė, Cidzikas, Bogušis ir Terleckas - visi jie buvę sąžinės kaliniai sovietų katorgoje, iš ryto buvo sumiti ir nuvežti į saugumą, kur atskirose celėse jie buvo išlaikyti visą dieną, tardyti ir vakare paleisti. Demonstracijos vyko ir jose dalyvavo dešimtys tūkstančių žmonių, o iš Maskvos atvykusius užsienio korespondentus sovietų saugumas vežiojo po Vilnių, kur nebuvo demonstracijų, o kur buvo, tai iš tolo jų vengė parodyti užsieniečiams.

LRTV

Atviras laiškas JAV Kongresui

Atkelta iš 1 psl.

krašto perdavimo Lietuvai, o Suvalkijos dalies perdavimo Vokietijai sutartį. Hitleris nesunkiai perkando savo sėbro klastą-oficialiai apiforminus tokią sutartį, Stalinas lietuvių tautos ir viso pasaulio akyse būtų atrodęs geradėju, o Hitleris-svetimų žemių grobiuku.

Stalinas su Hitleriu susitarė, kad pastarajam kol kas užteks Suvalkijos ruožo. Likusią Suvalkijos dalį jis pasiims Raudonajai armijai okupavus visą Lietuvą. Greit šis susitarimas buvo realizuotas-raudonoji armija pasitraukė iš Suvalkijos ruožo. Ši lietuviška žemė formaliai tapo Rytprūsijų dalimi. 1940.VI.15-ją 300,000 raudonosios armijos karių okupavo Lietuvą su visa Suvalkija. Stalinas kitų metų sausio 10-ją užmokėjo už Hitleriui pažadėtą Suvalkijos dalį 31,5 mil. reichsmarkų...

Vieni stalininės okupacijos metai kainavo Lietuvai maždaug 6000 užmuštų ar nukankintų jos sūnų ir dukterų. 2000 partizanų žuvo prasidėjus rusų-vokiečių karui. Apie 30,000 išvežta darbams į Vokietiją.

1944-siais sugrižęs į Lietuvą Stalinas įvykdė dar vieną Lietuvos perdavimą: Suvalkų trikampį jis atidavė Lenkijai. Tik 9500 km² Vilniaus krašto priskyrė prie Lietuvos. Maždaug 20,000 km² perdavė Baltarusijai.

Rytų Prūsiją tarp Priegliaus ir Minijos upių net vokiečių mokslininkai vadina Mažąja Lietuva. Šias žemes 13 amž. kolonizavo Teutonų ordinas. Karo metu Stalinas žadėjo Lietuvos komunistams priskirti Mažąją Lietuvą prie LTSR.

Stalinas 1945 Potsdamo konferencijoje gavęs pusę Rytprūsijų, M. Lietuvą prijungė prie Rusijos Federacijos. Kokia teise? - Užkariautojo, kuris neteisiamai Kaliningrado Centriniam parke kabo didžiulis transparentas, skelbiant, kad čia "iskonno ruskaja zemlia". Jis įtikina 99% rusų, nors Rytprūsiai niekada nepriklausė Rusijai. Rusas nesusimąsto, kad: 1) prūsai baltai, o ne slavai, 2) Kaliningrado srityje nuo seno gyveno ne prūsai, bet lietuviai. Jam svarbiausias argumentas - anas transparentas ir gido pasakojimas. (Be to "prūsas" skamba panašiai kaip "rusas".) Sujungusi visas savo etnografines žemes, Lietuva tapo plotu didesnė už Austriją, Vengriją ar VDR. TSRS politiškai naudingiau turėti mažą Lietuvą: 1) pasaulis neatkreiptų dėmesio į nedidelį Maskvos grobį, 2) tokiai tautai lengviau įkvėpti nepilnavertiškumo kompleksą, 3) kelių desimtmečių patyrimas Armėnijoje įrodė

Staliniui, kad daug lengviau valdyti suskaldytą koloniją...

Maždaug 80-90 tūkst. Lietuvos Laisvės armija (LLA) beveik 10 metų vedė nelygią kovą su Berijos vadovaujama NKVD daliniais. Dešimtys tūkstančių Lietuvos vyrų buvo išžudyti, tiek pat išgubenti į konclagerius. 300-400 tūkst. ištremta į Sibirą. Nors Lietuva nebuvo kariaujanti šalis, tačiau ji neteko maždaug trečdallo savo gyventojų t.y. daugiau negu bet kuri valstybė II-me pasauliniame kare.

1952 metais Stalinas paskelbė, kad Lietuvoje "sukurtas socializmas". Kadaise Jekaterina II uždraudė žodį "vergas". Ar dėl to Rusijoje išnyko vergija? O ką davė Lietuvai "socializmo priklįjavimas"? Anot V. Calkino (Zurnalo "Ogoniok" Nr. 35, 87-4), kiekvieną naktį galėjo sugriebti, be teismo ir tardymo uždaryti į kamerą o po kurio laiko fiktyvių liudininkų parodymų pagrindu sušaudyti.

Krauju paplūdusi Lietuva šaukėsi Vakarų demokratijos pagalbos. Si, apsvaigusi nuo pergalės prieš Vokietiją, buvo visiškai kurčia mūsų desperaciniam šauksmui.

"Pravda" imta versti į anglų ir kitas kalbas-Zdanovo ir Suslovo mokinių propaganda tapo lengviau pasiekiamą vakarų diplomatams. Vos ne kiekviename "Pravdos" numeryje yra straipsnių tautiniu klausimu. Jų autoriai tikina, kad Estija, Latvija ir Lietuva yra suverenios valstybės. Mūsų tautų tuo neįtikinsi. Vakarų diplomatų elgesys rodo, kad ši pravdinė propaganda eksportui ir...turi nemažą pasisekimą.

Ar neturime per daug pretenzijų? Juk Vakarų valstybės dažnai deklaruoja nepripažįstančios Pabaltijo aneksijos. Ačiu už tai! Ačiu Europos Tarybai, ačiu 20-čiai senatorių, kurie parėmė mus moraliai. Tačiau viso to maža.

Ko mes norime iš Vakarų? Aišku, kad ne stingerių! Ginkluotas estų, latvių ir lietuvių pasipriešinimas seniai numalšintas. Mus šiandien reikalinga juridinė, moralinė demokratinė Valstybių pagalba.

Stalinas su Hitleriu, nesitikėdami po mirties patekti į istorijos teisimą, davė demokratijai į rankas neįkainuojamos vertės ginklą - Molotovo-Ribentropo pakto slaptuosius protokolus. Tačiau televizijos tittle Vašingtonas-Maskva, diskutuojant žmogaus teisių problemą, JAV kongresmenai buvo vos ne pasiūsti į nokdauną. Ir ne todėl, kad jie nestudijavo Gebelso-Zdanovo-Suslovo de-

mogogijos. Liūdna, kad kongresmenai neatkreipė dėmesio, jog žmogaus teisių sąvokos didžiąją dalį sudaro tautų suverenitetas... Pabaltijo problema ne mažiau svarbi, kaip Afganistano, Kambodžos, Nikaragvos, Angolos, Etiopijos ir Namibijos.

Lapkričio 18-ją įvyks naujas televizijos tiltas Vašingtonas-Maskva. Linkime senatoriams kruopščiau pasiruošti. Žinokite, kad į Jus atkreiptos visų pavergtųjų akys.

Artėja Pabaltijo tautų išsivadavimo iš Rusijos vergijos 70-metis. Prašome, kad JAV departamentas neapsiribotų vien tradiciniu pareiškimu. Galų gale iškelkite SNO institutuose Pabaltijo inkorporavimo į TSRS sudėtį klausimą!

Nebijokite, kad JAV deklaracijos Pabaltijo klausimu neparems Afrika ir Azija. Netikime, kad tų žemynų tautos jaučia moralinį pasitenkinimą, matydamos, kaip baltieji vergauja...

Pasirašė: Jonas Petkevičius, Jadvyga Petkevičienė, Albinas Brūkšta, Vladas Sileikas, Kun. Edmundas Atkočiūnas, Juozas Stakėnas, Leonas Laurinskas, Apolinaras Pundzinas, Kun. Vytautas Sadauskas, Romualdas Laužikas, Antanas Cepulis, Stasė Sniukaitė, Onutė Sniukaitė, Stefanija Račienė, Jadvyga Bieliauskienė, Bronius Poškus, Algis Pivoras, Juozas Baltušnikas, Jonas Linkevičius, Kun. Juozas Razmantas, Kun. Antanas Seškevičius, Irena Gajauskienė, Regina Teresiūtė, Balys Stukelis, Alfonsas Bumbulis, Albinas Mockus, Kazimieras Sirvyis, Bronė Valaitytė, Rudaitis, Balys Kubilius, Kun. Rokas Puzonas, Vytautas Jogėla, Salomė Menkevičiūtė, Kun. Petras Kastytis Krikščiukaitis, Robertas Grigas, Mindaugas Gecevičius, Vilnius 1987.10.26.

CANBERRA

Nauja Valdyba

Vasario 21d tuoj po Nepriklausomybės minėjimo Lietuvių Klube vyko visuotinis apylinkės narių susirinkimas, kuriame po visų kitų formalumų buvo pristatyta ir priimta sekančioms dviems metams šio sąstato apyly. valdyba: Albertas BALYS-pirmininkas, Edita WHALLEY-Dijokaitė-vice-prm., Rimas KABAILA-sekr., Algis KUSTA-izd., ir Birutė GRUZIENE-kultūros reikalai. Kontrolės Komisija lieka ta pati. Susirinkusieji žodžiu ir plovimu padėjo V-bai už puikius veiklos du metus, o naujiems palinkėjo sėkmės. Lietuvių Klubas irgi vertas padėkos, kad atliko apylinkės V-bos ir kitų organizacijų finansinius pageidavimus.

KM

Ivykiai

Sydnejus. "The Sun-Herald" vasario 21 rašo, kad Federalinės valdžios specialus "Investigation Unit" jau tyrinėja 430 asmenų Australijoje įtariamais karo nusikaltimais. Stebisi, kad praėjus 43 metams po II pasaulinio karo dar ieškoma tokių asmenų pateiktais sovietų KGB įrodymais apjuotinti, suteršti ištisas bendruomenes: latvių, estų, ukrainiečių, lietuvių, nes jie priešinasi Sovietų Sąjungai, kuri padarė ir tebedaro pačius baisiausius nusikaltimus prieš žmonių, tai yra prieš žmogaus teises, prieš laisvą žodį ir genocidu naikina, kurie tik jiems priešinasi.

Melbournas. Australų spauda vis pilna įvairių straipsnių žydų bendruomenėi ieškant karo nusikaltėlių. "The Sun" vasario 26 rašo, kad žydai šiuo metu žudo arabus, ginančius teisę į savo žemę. Straipsnio autorius klausia, o kodėl nėra karo nusikaltėlių teismų aukšto laipsnio amerikiečiams ir anglams, kurie karo metu išbombardavo tūkstančius nekaltų civilių. Jei Australija leidžiasi šantažuojama saujos kovojančių sionistų, tai tada valdžia sulaužė savo pažadus visiems atvykusiems naujakuriams teikti laisvės nuv politinių persekiojimų. Po atvykimo praėjus 40 metų naujakuriai įrodė esą pūkius piliečiai daug prisidėję prie šio krašto, tad kodėl dabar staiga jie smerkami karo nusikaltimais? Tie kaltintojai turėtų pasižiūrėti į savo karius Izraelyje ką jie ten išdarinėja. Ar visos šios reikalas nėra dėmesio nukreipimas nuo savo darbų ir sulaukti simpatijos.

Tokyo. "The Japan Times" vasario 17 (kurį mum atsiuntė ten esąs lietuvis) paskelbė žinią iš Maskvos Tasso, kad Lietuvoje minint Vasario 16-tą policija suareštavo 32 asmenis ir sovietai juo pakaltino chuliganizmu, o ministeris Stasys Lišauskas pareiškė, kad dėl Vasario 16 nebuvo jokios demonstracijos, suareštavo tik triukšmadarius, o Vasario 16 Lietuvos Nepriklausomybę paskelbė Taryba, bet tuo nieko nepasiekė, nei valstybės, todėl tos datos neverta nei minėti. Taip sovietų Tass žinių agentūra mulkina pasaulį, net ir Japonijoje, manydami, kad jų melo niekas nesupras.

Australijos ABC radijo ir televizijos žinios ir komentarai yra vadovaujami kairiųjų. Tą ABC išlaiko valdžia, kasmet skirdama po \$500 milijonų ir dar iš šalies gauna finansinės paramos, kad pateiktų kairiojo sparno žinias. "News Weekly" kovo 2 laidoje plačiai savo vedamuoju pateikia faktus apie ABC propagandą.

Tasmanijos senatorius Brian Harradin gavo informacijų iš Sveikatos departamento, kad Federalinė valdžia be ištyrimų išleis iš Prancūzijos naujus vaistus, sukėlančius abortą nėštumo pradžioje, nors nėra ištirta nei kokį luosumą sukelia dar negimusiam besivystančiam kūdikui. Melbournu vyskupal su arkivyskupu Sir Little priekyje griežtai protestuoja prieš Viktorijos Darbo partijos valdžią, kuri nevaisingumo įstatymui nori pripažinti teisę sunaikinti tyrinėtojų jau užmegstą žmogiškąjį gemalą. Tačiau sveikatos ministeris White sako, kad Viktorijos valdžia leidžia sunaikinti pradėtą žmogiškąją gyvybę.

Praėjusią savaitę televizijos aparatai pagavo Izraelio armiją mušant ir spardant arabus, kurie buvo užlaustom ir užpakalį rantom ir surištom. Britų "Foreign Office" - užsienio reikalų ministerija išsireiškė tokiu žydu kareivių brutalumu buvo "sukrėsta ir pasibalsėjusi". Olandijos ministeris Mr. Lubbers atmetė žydų kvietimą į Izraelį vykti, Izraelio valstybės 40 metų sukakties atžymėjimui.

TEVISKES AIDAI

18 Henry St. Kensington. Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknyš. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu.

Prenumeratos kaina metams \$25, Kituose kraštuose \$30, Atskiras numeris .50c Skelbimai už skilties vieną cm - \$1.50 c. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

Published by Vincas Zemaitis
17 McMillan St. Clayton. Vic. 3169
President of the Lithuanian Catholic Federation
Printed by Loma Print
8-10 Vale St. North Melbourne. Vic. 3051

Kai milžinu stoja

Gavėnios laikas ir rekolekcijos tikinčiam krikščioniui yra panašiai kas kareiviui metiniais manevrais, įgytų žinių praktiškas pritaikymas gyvenime. Nė viena organizacija, nė mūsų bendruomenė ar parapija negyvuos kaip reikiant, jei neatsiras jai atsidavusių žmonių savo geru sumanymu, patarimu, tvarkos, drausmės palaikymu, iniciatyva, uolumu, savanorišku darbu. Tam mus ir žadina gavėnia dvasią statyti aukščiau. Kaip ugnis nuvalo geležį nuo rūdžių ir padaro ją žvilgančią, taip ir visiškai Dievui atsidavęs žmogus pakyla iš susnūdimo ir gimsta naujam gyvenimui, kaip ir Dr. Vincas Kudirka šaukė: "Jog menkas ir silpnas net milžinu stoja, o dirbk, idant neitų ugnis ta ant nieko!"

Pradedant gyvenimą popiežius Jonas Paulius II po nepaprastai įspūdingos Pelenų dienos liturgijos, užberdamas pelenų žiupsnelį ant tikinčiųjų galvos, kalbėjo apie atsivertimo džiaugsmą. Išlaisvink mane iš nuodėmės vergijos, išgelbėk mane, ir būsiu laimingas, sako psalmės autorius, o drauge su juo ir visa Bažnyčia, pradėdama gavėnią.

Nuodėmė yra ta užvara, kuri atitolina žmogų nuo Dievo ir nuo žmonių. Siuolaikinis žmogus ne kartą praranda nuodėmės supratimą, o drauge praranda galimybę pilnai suprasti pats save kaip žmogų ir kaip krikščionį. Mėgindamas bet kokiu kaina nuraminti savo sąžinę nuodėmės akivaizdoje, mėgindamas užmiršti nuodėmės tikrovę, siuolaikinis žmogus užsikerta sau kelią į tas didžiulias vertybes, kurios glūdi žmogiškoje būtyje - kelią į sąžinės jautrumą, į tikrą žmogiškąjį orumą, kuris atsiskleidžia tik Dievo akivaizdoje, dieviškosios tiesos šviesoje. Praradęs šias nepaįmanomas vertybes, žmogus praranda ir tikrąjį džiaugsmą, kurį jam Dievas yra skyręs. Gavėnia, pažymėjo Sv. Tėvas, mum atveria kelią į tą džiaugsmą, padeda jį atrasti arba pagilinti. Kvietė melstis, kad gavėnia kiekvienam atskirai ir visiems bendrai padėtų atrasti Kristų, kad paskatintų bendradarbiauti su Kristumi, kuris per kančią ir prisikėlimą veda į tikrąjį džiaugsmą.

Gili krikščioniška dvasia gali nušviesti ir nušviečia mūsų lietuviškąjį gyvenimą be dejonų, praileis nuoskaudų kėlimų, nes ką Dievas žmogui atleidžia, atleidžia ir jo kalčių daugiau nebeprikiša, kad ir mes gavėnios pažadinti mokėtume tokiu atlidumu šviesti savo uoliais darbais didesnei Dievo garbei, Tėvynei Lietuvos labui.

PD

Balsai iš šiapus ir anapus tarp Vatikano ir Maskvos

Laukiant krikščionybės įvedimo Ukrainoje ir Rusijoje tūkstantmetinės sukakties menėjimo šių metų eigoje, pasaulinė spauda ir kitos informacijos priemonės plačiai kalba bei svarsto klausimą: ar susidarys popiežiumi Jonui Pauliui II galimybė šia proga lankyti Sovietų Sąjungoje.

Sovietai prileidžia, jog galėtų būti galimybių popiežiumi lankyti Sovietų Sąjungoje ir gal net Lietuvoje, jei Sv. Sostas sutiktų mokėti tam tikrą politinę duoklę: kitaip sakant, jei Sovietų Sąjunga iš to turėtų politinių laimėjimų.

Kai 1985 lietuviai minėjo 500 metų sukaktį nuo sv. Kazimiero mirties, ir kai ta proga sv. Tėvas pareiškė norą aplankyti Lietuvą, Maskvos atstovas, su kuriuo buvo šiuo reikalu kalbamasi, atsivertė oficialių Vatikano žinyną - Annuario Pontificio - ir parodė, kad prie Sv. Sosto akredituotų diplomatų yra ir Nepriklausomos Lietuvos atstovas, pabrėždamas, kaip galėtų Kremlius priimti popiežių, kai Vatikanas nepripažįsta dabartinių Sovietų Sąjungos sienų ir palaiko diplomatinis santykius su neegzistuojančiomis Baltijos valstybėmis. Išvada aiški: pripažinkite Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą, tada galėsite būti pakviestas lankyti pas mus!

Atsakymą Kremliui į Maskvos sugestiją pripažinti Baltijos tautų įjungimą į Sovietų Sąjungą davė pats Kristaus Vietininkas pokalbyje su žurnalistais, grįžtant iš Australijos 1986 metais. Į klausimą, ar numato kelionę į Sovietų Sąjungą, atsakė: "Neturiu intereso lankyti Sovietų Sąjungoje. Noriu aplankyti Lietuvą, nes ten yra tikintieji, kuriais aš turiu rūpintis. Mano kelionės turi ganytojinį, o ne politinį tikslą. Todėl mano lankymasis neturi būti jokiu būdu siejamas su politiniais išskaitavimais!"

Nežiūrint šio aiškaus popiežiaus pareiškimo Gorbaciovio perestroikos bei glasnost, t.y. savos rūšies atvirumo, politika nesiliovė ir nesiliauja bandyti koku nors būdu palenkti Vatikaną leisti į politinį žaidimą Sovietų Sąjungos naudai, Kremliui pasitarinama Maskvos Patriarchatas. Pereitą rudenį Venecijoje vyko ekumeniniai pasitarimai. Juose dalyvavo Maskvos Patriarchato delegacija, vadovaujama metropolito Fillareto. Metropolitas Fillaretas ir jo palydovai buvo priimti iškilmingoje audiencijoje Vatikane. Po audiencijos paklaustas, ar pakvietė popiežių Joną Paulių II į rengiamas iškilmes, minint pirmą tūkstantmetį nuo krikščionybės įvedimo Rusijoje, atsakė, kad popiežius nėra tik Bažnyčios galva, jis yra ir Vatikano valstybės suverenas, todėl jį turėtų kviesti ne Maskvos Patriarchatas, o Kremlius. Žinoma, metropolitas Fillaretas negalėjo duoti kitokio atsakymo, žinant, kad Maskvos Patriarchatas yra Kremliaus kontroliuojamas. Kremlius gi nebuvo ir nėra nusiteikęs suteikti kokią nors malonę Vatikanui, jei nesitiki pasiekti kokios nors politinės naudos. Žodžiu, Maskva laukia, kad Sv. Sostas

Rašo Prelatas Ladas Tulaba, Sv. Rašto Daktaras, Apaštališkasis Protonotaras, Roma.

pakeistų savo nusistatymą, jų manymu, priešingą Sovietų Sąjungai ir tik po to būtų įmanomas popiežiaus kvietimas ir lankymasis Rusijoje ir kituose Kremliaus okupuotuose ir valdomuose kraštuose.

Vatikanas tačiau iš savo pusės laukia, kad Maskva pakeistų savo antireliginę politiką. Popiežius Jonas Paulius II savo rašte paskelbė Naujų 1988 Metų progą, kalbėdamas apie taiką, pabrėžė, jog tikrą taiką galima pasiekti tik garantuojant religijos laisvę.

Sausio 18 d., kalbėdamas žurnalistams, popiežius Jonas Paulius II, paklaustas, ar yra pasirengęs lankyti Sovietų Sąjungoje, švenčiant krikščionybės įvedimo 1000 metų sukaktį, atsakė, jog toks atsilankymas galėtų turėti prasmę ne tik religinei, bet ir tarptautinio sugyvenimo srityje, jei, žinoma, tai išplauktų ir remtųsi tikru nuosirdumu bei tiesa. Kitaip tariant, jei būtų galima pilnai pasitikėti dabartinių Kremliaus valdovų nuosirdumu.

Maskva į popiežiaus pareiškimą atsiliepė oficialiu pareiškimu, kad popiežiaus lankymosi Sovietų Sąjungoje klausimas nėra svarstomas. Neoficialių atsakymą davė žurnalistas Klym Dimyruk mėnesiniame žurnale "Ludyna i Svit". Autorius prikiša Vatikanui antisovietini nusistatymą, kišimąsi į Sovietų Sąjungos vidaus politiką, rėmimą nacionalistų išėivijoje, palaikymą ukrainiečių praktikuojančių bizantinį ritą, bet priklausiančių Katalikų Bažnyčiai.

Sv. Tėvas dar kartą pasinaudojo proga gryžti prie eventualaus vizito Sovietų Sąjungoje apeigų metu sv. Pauliaus bazilikoje sausio 25 d., užbaigiant maldų savaitę už krikščioniškų Bažnyčių susijungimą. Jo Sventenybė priminė savo gilų norą aplankyti ortodoksus, bet taigi ir katalikus Ukrainoje, Lietuvoje ir Kazakistane bei kitur Sovietų Sąjungoje. Laukiamo jubiliejaus proga Kristaus Vietininkas rusia ir netrukus paskelbs du apaštališkus raštus, vienas jų skirtas krikščionims pravoslavams, kitas - katalikams.

Ir vėl Maskva atsiliepė, paneigdama: esą ukrainiečių katalikų Sovietų Sąjungoje nėra. Tera tik Maskvos Patriarchatui priklausanti ortodoksų Bažnyčia. Vatikanas Maskvos paneigimą savo ruožtu paneigė, teigdamas, jog yra ukrainiečių bizantinio rito katalikų kaip Sovietų Sąjungoje, taip ypač išėivijoje. Jų Sv. Sostas neužmiršo ir užmiršti negali. Ukrainiečių katalikų klausimas greičiausiai bus didžioji kliūtis, kuri sutrukdys popiežiumi Jonui Pauliui II būti kvieštam ir dalyvauti rengiamam krikščionybės įvedimo Rusijoje minėjime.

Sovietai tačiau darys visa, kad minėjimas vienu ar kitu būdu pasitarintų Maskvos vedamai politikai po glasnot vėliava bei šokliu. Kremliaus

viešpatys darys visa, kad parodytų pasauliui, jog ir be Romos Popiežiaus Sovietų Rusija gali iškilmingai paminėti krikščionybės sukaktį ir tuo įrodyti, jog Sovietų Sąjungoje yra respektuojama religija ir krikščioniškos vertybės.

Pastaruoju metu iš Maskvos ateina žinios, kad yra atidaryta speciall dirbtuvė, kur gaminamos devocionalijos jubiliejui paminėti. Jos tikriausiai bus dalinamos ypač iš Užsienio atvykstantiems turistams propagandos tikslu.

Sausio 27 d. sv. Petro ir Pauliaus cerkvėje Lefortove vyko iškilmingos ekumeninės pamaldos. Dalyvavo atstovai iš įvairių kraštų ir įvairių krikščioniškų konfesijų. Stebina, kad Tassas apie šias pamaldas davė itin platų komunikatą užsienio spaudai. Sekančią dieną Tassas paskelbė Kulto Komisarą Konstantino Karčev pareiškimą, kuriuo pabrėžiama, jog praėityje buvo padaryta klaidų ir prasižengimų vykdam prieš 70 metų paskelbtą dekretą apie Bažnyčios atskyrimą nuo valstybės. Užtikrino, jog ateityje bus stengiamasi klaidas atitaisyti.

Bet va tą pačią dieną (28.1) Pravda atspausdino ilgą straipsnį, kuriame bandoma užpilti vandens ant žadamos tikėjimo laisvės ugniakuro. Pravda išpėja, jog yra pavojus, kad kai kas gali imti galvoti, lyg Bažnyčia ir religija reiktų laikyti veiksmu, kuris apsaugojo visuomenę nuo moralinio nuosmukio. "Šios mintys, - rašo straipsnio autorius, - plačiai skleidžiamos ruošiančio šventi krikščionybės jubiliejui. Prie visa tai reikia moksliskai, t.y. remiantis marksizmo-leninizmo principais, įrodyti, kad ne Bažnyčia, o liaudis užtikrino šį laimėjimą, kovodama prieš nemoralias ir nehumaniškas kapitalistines santvarkas, kurias rėmė Bažnyčia."

Žodžiu, su glasnost ir dažniais, neretai prieštaraujantais, Maskvos pareiškimais reikia atsargumo ir apdairumo. Italų žurnalistas Arrigo Bongiorno savo straipsnį atspausdintą vedamuoju Italijos katalikų dienraštyje "Avvenire" (28.1.1988), šitaip įvardina: "Nuodai glasnost gėlėse". Tai rimtas išpėjimas. Dieve duok, kad atsakingieji Bažnyčios ir valstybių vyrai būtų pajėgūs matyti ne tik žiedus, bet ir eventualius nuodus.

Roma. Šiuo metu sovietų Raudonosios armijos choras gastroliuoja Italijos miestuose, pasiprašė ir Popiežiaus audiencijos. Tą chorą Popiežius Jonas Paulius II vasario 21d., priėmė audiencijai, chorą sudarė 60 vyrų su biretėmis, papuostom plautuvu ir koku. Choras su solistu pagiedojo Suberto "Ave Maria" ir rusišką dainą "Kalinka". Popiežius jiems padėjo rusų kalba, juos apdovanojo Popiežiaus medaličiais prisiminimui.

Roma. Vasario 19 d. Popiežius Jonas Paulius paskelbė naują Encikliką "Sollicitudo rei socialis" - Susirūpinimas socialinėm problemom. Tas atsisaukimas stipriai politinis bibliniais tonais, išnaikintį badą, skurdą, pasaulio prispaudimą, pasmerkia marksizmą ir kapitalizmą.

(Tęsinys iš Nr. 7).

Uždekim naują ugnį širdyse

Legenda sako: Prie Nemuno krantų stovėjo didis ir galingas ąžuolas, kuris pergyveno jau daug audrų. Vieną kartą užėjo baisi audra ir ji taip ilgai užsitęsė, kad ąžuolas pradėjo abejoti ar jis pajęgs išsilaikyti, todėl šaukėsi Dangaus patarimo, ką jis turi daryti?

Ir pasigirdo balsas iš Dangaus aukštybių: ąžuole, ištiesk savo šakas prieš vėją ir neleisk jas audrai drąskyti. Nenulenk savo šakas, jeigu svetimi paukščiai bandytų ant jų nutūpti ir tegu neišsigąsta tavo širdis, jeigu pasamdyti duobkasiai ims knistis po tavo šaknimis. Tau dar lemta šimtmečius stovėti prie Nemuno krantų ir saugoti mano tautą nuo visų audrų.

Negalima dėl smulkių privilegijų nusilenkti prieš okupantą, arba jo tarnus. Mes turime turėti drąsos, o svarbiausia tuatinės savigarbos ir nebijoti okupantui pasakyti tiesą į akis.

Vilniuje per Juodojo Kaspino Dienas demonstraciją prie šv. Onos bažnyčios susirinko virš 500, o čia Melbourne tik 50. Štai kur mūsų kovos tragedija ir užfrontas didvyrių narsumas.

Jeigu mes būtume visą laiką buvę politiniai aktyvūs, kaip mes bubome draugo Whitlamo laikais, tai šandien vyriausybė nebūtų pradėjusi organizuoti mums teismus ir raganų medžiokles, tačiau jie pastebėjo, kad mes pasitraukę į savo geto saldžiai meigame ir kovojame

Vasario 16-tos mintys, kurias Albinas Pocius pateikė Melbourne Lietuvių Namuose iškilmingame Vasario 16-tos minėjime.

tik savo tarpe eiti ar neiti į skeltanagių koncertus, todėl jie nutarė mus pažadinti ir surengti su Maskvos pagalba teismus.

Parlamente svarstant tariamųjų karo nusikaltėlių medžioklės įstatymą, opozicija norėjo įnešti pataisą, kad būtų baudžiami ir pirmosios bolševikų okupacijos metu padaryti jų kriminaliniai nusikaltimai, bet Federalinis Attorney tai atmetė tardamas, kad 1940 m. Pabaltijo valstybės sovietai užėmė be karo ir tos valstybės ginklu nepasipriešino.

Labai gaila, kad tada mes turėjome labai daug generolų ir ministrų, bet neturėjome valstybės vyrų.

Jeigu tada, pagal vyriausybės įsakymą, būtų buvęs paleistas bent vienas šūvis reikiama kryptimi, tai šiandien Lietuvos klausimas būtų visai kitoje plotmėje ir niekas nesakytų, kad mes išsileidome okupantą be protesto, nes ir to protesto paskutiniąjame posėdyje, prezidentui pasiūlius, niekas nedrįso pareikšti. Blijodami aukų mes praradome trečdalį savo tautos ir nieko už tai negavome.

Juodojo Kaspino Dienos demonstracijos Taline, Rygoje ir Vilniuje parodė mums kuriuo keliu mes turime eiti.

Mes neturime bijoti dažniau išeiti į gatves su vėliavomis ir protesto

plakatais. Nelaukime, kad kiti tai už mus padarytų.

Dažnai mes žvelgiame į Dangų klausdami, kodėl Dievas nesutrumpina vergijos dienas mūsų tautai. Mes žvelgiame ir į mūsų valstybių žemiškų vadus, lyg klausdami, kodėl jie nieko nedaro, kodėl jie už mus nekovoja, bet mes vengiame pažvelgti į savo veiklos veidrodį. Mes norime kad Dievas ir prezidentai už mus kovotų, bet mes norime už savo krašto laisvę kovoti tik šiltame salone prie televizijos ekrano, kad nepakenktų ilgesnės vizos gavimui į Vilnių.

Dabartiniu metu Lietuvoje materialinę skurdą pakeitė dvasinis skurdas. Žmonės nori kaip galima daugiau žinoti apie gyvenimą laisvajame pasaulyje ir apie išeivijos lietuvių pastangas kovoje prieš okupantą.

Visi daugiau iš Lietuvos atvykusių žmonių sako: Nesiūskite mums skudurų, bet atvežkite knygas, žurnalų arba maldaknygių, nes jų čia negalima gauti. Panašiai kalbėjo Dr. Skuodis, Dr. Eringis, Dr. Stromas ir kiti.

Rašytoja Alė Rūta tegavo vos 5 dienas pabūti Vilniuje, bet sugebėjo susitikti su tikrais Tautos kamieno atstovais ir daug ką pamatyti. Sugrįžusi į Kaliforniją aprašė savo kelionę knygoje. Ji rašo: Vilniuje prie manęs priėjo viena moteris ir tyliai sako: Nevežkite mums skudurų, Mums reikia daugiau kitų dalykų. Atvežkite knygų ir maldaknygių, bet svarbiausia - jūs tenai kalbėkite už mus. Saukite visa išeivija: Laisvės Lietuvai! Rašykite spaudoje apie okupanto priespaudos būdus. Rašykite apie Lietuvos rusinimą.

Mes ne skudurais, bet jūsų dvasine

pagalba remiamės. Kitaip mes neišsilaikytume. Niekad nebus per daug rašymo. Okupantas laisvos spaudos bijo. Niekada neužmirškite, kad jūs išėjote į pasaulį mums padėti.

Pogrindžio spauda taip pat sako: Tautos dalis laisvėje turi dirbti už tautą esančią vergijoje.

Pogrindžio Aušra, nusiskųsdama, kad laisvasis pasaulis nekelia balso prieš XX-tojo amžiaus vergiją, rašo mums išeiviams: Mūsų širdys nebeatlaikytų, jeigu ir jūs nutiltumėte.

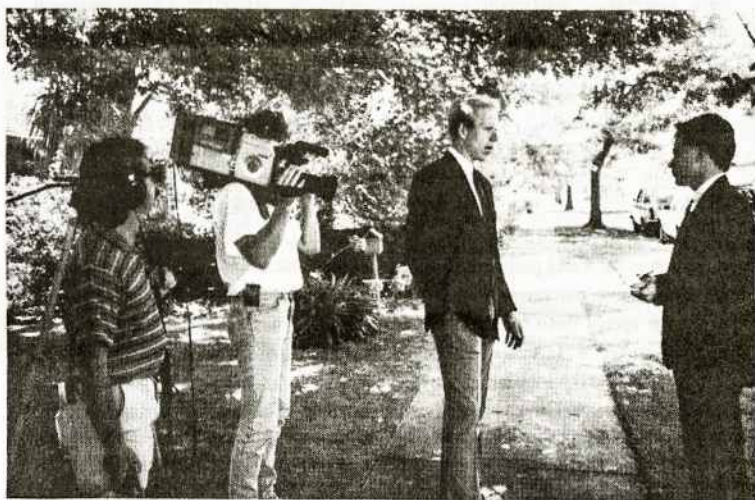
Neapvilkiame savo sesių ir brolių gyvenančių sovietinio socializmo vergijoje.

Dažnai išgirstame iš mūsų žmonių užklauso ar verta kovoti prieš galingą okupantą, kada visas pasaulis nemato mūsų vargo ir negirdi mūsų laisvės šauksmus. Jie sau ramia sąžine priekiauja su vergų pirkliais.

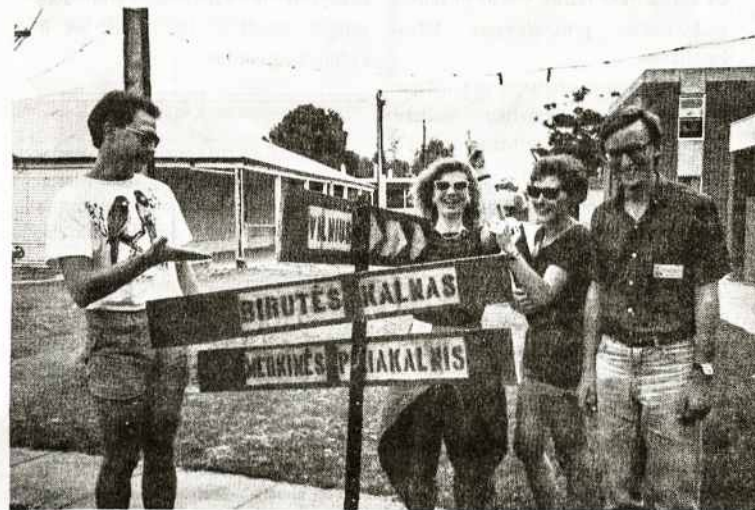
Prieš 70 metų atsisatant Lietuviai mūsų tautos padėtis buvo dar sunkesnė nekaip yra dabar. Lietuvos vardas tada jau buvo išbrauktas iš pasaulio žemėlapių, tačiau mūsų tėvai ir seneliai nenuleido rankų ir pasitikėdami savo tautos gyvastingumu ir Dievo valia, atstatė Lietuvą. Mes irgi sulauksime laisvės dienų, jeigu neprarasime kovos dvasią ir šventai tikėsime į Lietuvos prisikėlimą.

Kasdien mes matome saulę ten aukštai Danguje. Mes žinome, kad visos mūsų saulės orbitoje esančios planetos apie ją sukasi. Sukasi apie ją ir mūsų žemė. Keičiasi metų laikai, pavasarį pasiveja vasara ir ateina šalta žiema. Kyla audros ir perkūnijos, viskas nuolat žemėje keičiasi, bet saulė nesikeičia. Ji stovi tvirtai savo vietoje jau tūkstančius metų, todėl stovėkime ir mes tvirtai savo tautos egzistencijos sargyboje.

Bus daugiau

VI PLJ Kongreso metu SBS Televizijos interview su Gintaru Grušu - Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininku.

VI PLJ Kongreso dalyviai stovykloje, iš kairės dr. Andrius Pranckūnas, Rožė Makarevičiūtė, dr. Rita Bartkutė ir Andrius Vaitiekūnas - Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas.

VI PLJ Kongreso stovykloje Vėliavų nuleidimas. Čia Lietuvos vėliavą nuleidžia Viktoras Aduvavičius.

Jo šviesiam prisiminimui

Juozas Gučius (1903-1978)

Sių metų vasario 22 d. nuo J. Gučiaus mirties suejo 10 metų. Australijoje jo vardas tautiečiams yra gerai žinomas. Tai buvo visuomenininkas, spaudos darbuotojas, dramaturgas-rašytojas, aktorius ir režisierius.

Gimnazistu būdamas paliko Zarasų progimnazijos suolą ir buvo įstojęs į savanorių eiles už nepriklausomybės kovas. Vėliau nutraukė mokslą baigė Kaune lankydamas Komerčinę mokyklą ir suaugusiųjų gimnaziją ir buvo įstojęs į Vyt. Didž. universitetą teisių fakultete, tačiau, paklusęs savo vidaus pašaukimui menul-teatrui, studijas nutraukė. Pirmoje laidoje 1929 m. baigė Kaune vaist. dramos teatro studijas. Iš pradžių reišėsi kaip aktorius vaist. dramos ir "Vilkolakio" satyros teatruose, vėliau pasuko vien į dramaturgo ir režisieriaus kelią. Ilgus metus jam einant Kauno vaist. Radiofone vyriausiojo režisieriaus pareigas, jo vardas buvo plačiai populiarus ir žinomas kiekvienam lietuviui.

Būdamas giliai tikintis žmogus (nors savo įsitikinimų viešai demonstruoti nemėgo), sukūrė ne vieną radijo vaidinimą religinėmis temomis. Jo visus veikalus vaidindavo Kauno dramos teatro aktoriai iš religinio turinio vaidinimų galima paminėti: "Krikštas" arba "Te Deum Laudamus", "Kryžių papėdėje", "Ateina Zmogaus Sūnus" ir kiti, o jo 12 paveikslų misterija "Golgota, kurios premjera įvyko 1934 m. Didįjį penktadienį, vėliau kasmet, kiekvieną Didįjį penktadienį, buvo per radiją kartojama. Didžiavosi gavęs iš vysk. Skvirecko už tą veikalą raštiską padėką.

Išėivijoje, Vokietijoje, išsyrūpinęs iš anglų zonos okupacinės valdžios patalpas, sukviētē emigracijoje

išsiblaškusius menininkus, suorganizavęs "Lietuvių Menininkų Kolektyvą", kurio veikla atsižymėjo net operas "Sevilijos Kirpėjas", ir A. Rūko komedijos (premjeros) pastatymais. Tas kolektyvas ruošdavo programas kariškom igulom, vokiečių visuomenei ir, savaime suprantama, savo tautiečiams nušviesdamas niurų stovyklinį gyvenimą.

Adelaideje suorganizavo "Teatras-

Studija" ir jam vadovavo arti 10 metų, paruošęs eilę jaunuolių savistovam scenos darbu. Kai kurie aktoriai iki šiol labai sėkmingai tęsia valdybos darbą.

Dešimtmečio mirties sukaktyje Adelaidėje Sv. Kazimiero šventovėje buvo už velionį atlaikytos Misios, o vasario 25 d., jo gimtadienyje (velioniu būt sukakę 85 metai), našlė-žmona savo vyro prisiminimui pakvietė savo skatlingus bičiulius vakarienei į restoraną.

J. Gučius skaito savo kurybą literatūros vakare Adelaidėje Lietuvių Katalikų Centro salėje.

Adelaidės Kronika

Iš daugelio Lietuvių katalikų centre praeityje ruošų balių dabar išstvermingiausiais liko tik du - Užgavėnių ir Pavasario baliai. Vasario 13 d. Parapijos tarybos suruoštas Užgavėnių - blynų balius tikrai visais atžvilgiais buvo vykęs - linksma publika, nepermodernus ir susikalbėti leidęs orkestras, skanūs, ALK Moterų dr-jos ponių iškepti blynai ir kiti patiekalai. Actū Parapijos tarybai.

Nepriklausomybės Sventė Liet. kat. centre vasario 14 d. buvo pradėta vėliavų pakėlimu. Prasmingą žodį tarė Pr. Pusdešris. Iškilmingose misiose šv. Kazimiero bažnyčioje kun. J. Petraitis pasakytame pamoksle gražiai surišo mūsų pareigas Dievui ir Lietuvai. Nuotaiškai giedojo Sv. Kazimiero bažnytinis choras. Pamaldose dalyvavo šešios lietuvių organizacijų vėliavos. Pietus tą dieną parapijos salėje paruošė Sv. Kazimiero lietuvių mokyklos tėvai ir mokytojai. Pagrindinis Vasario 16-tos minėjimas įvyko Lietuvių namuose.

Vasario 10 d. mirė Nijolė Zilytė - Kelertienė, sulaukusi 42 m. amžiaus. Kelertų šeima ilgą laiką yra gyvenusi Sydnejuje. Vėliau persikėlė į Adelaidę. Amžinos ramybės Viešpatyje.

Sv. Kazimiero lietuvių mokykloje šiais mokslo metais mokytojauja Danutė Baltutytė, Loretta Jablonskytė, Ramona Kubilienė, Sietynas Kubilius ir Romas Jablonskis. Vaikų darželyje dirba Dalia Kaminskienė. Mokyklos vedėja - Elena Varnienė.

Sėkmės kilniame darbe.

Vasario 4 d. ALK Moterų dr-jos valdyba suruošė savo ilgametės išdininkės J. Janilionienės vyro a.a. Arnoldo mirties vieno mėnesio sukaktyje ketvirtines. Kun. J. Petraitis šv. Kazimiero šventovėje aukojo mišias baltu arnotu, buvo uždegta Velykų žvakė, nes mirtis yra žingsnis į džiaugsmą ir prisikėlimą. Už mirusį buvo sukalbėta rožinio dalis.

Po pamaldų Liet. kat. centro salėje įvyko dr-jos valdybos paruoštas pabendravimas, pradėtas pusryčiais. Po to klebonas kalbėjo apie popiežiaus paskelbtuosius Marijos metus. S. Vasiliauskiene papasakojo apie Medjugorje įvykių sukeltą maldossajūdį australų tarpe. Pabendravimą pravedusi dr-jos pirm. S. Pusdešriene pranešė žinią, kad sekančiame pabendravime bus rodomas video filmas iš Medjugorje. Buvo parašyta visa eilė laišku Sibiro tremtyje dėl tikėjimo ir tautos laisvės kenčiantiems. Sekantis dr-jos narių pabendravimas įvyks vasario 25 d.

Vasario 7 d. įvykusiame metiniame susirinkime išrinkta LKVS "Ramovė" Adelaidės skyriaus valdyba pasiskirstė pareigomis: V. Vosylius - pirm., J. Bočiulis - išd., R. Ziukelis - sekret., J. Lenkty ir Z. Stankus - parengimams.

1934 m. trumpai prieš Velykas ir Didįjį penktadienį Lietuvos Valstybiniame radiofone buvo vaidinta Juozo Gučiaus parašytas ir režisuotas radijo vaidinimas "Golgota". Nuotraukoje valdinusieji Valstybinio dramos teatro aktoriai: (iš kairės į dešinę): Petras Kubertavičius, Antanas Mackevičius, Jadvyga Oškinaitė-Sutkuvienė, Juozas Sliparis, Kazys Juršys, autorius ir režisierius Juozas Gučius, Stasys Petraitis, muzikinės dalies vadovas Balys Dvarionas ir Algirdas Jakševičius. II-je eilėje stovi: Juozas Palubinskas, Aleksandras Kernagis, Mečys Chadaravičius, Juozas Grybauskas ir Henrikas Kačinskas. Nuotrauka daryta 1934 m. balandžio 9 d. Kaune.

A.A. CESLOVAS ZAMOISKIS

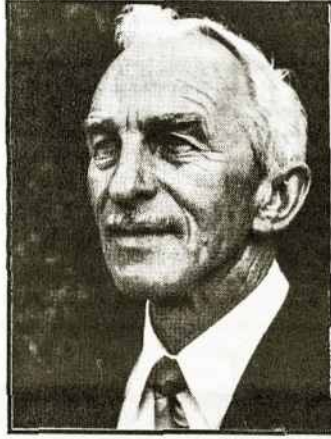
Vadovaujantys žmonės savo veikla visuomet neišvengia opozicijos. Kalnų oloje uždegtas žiburyš visuomet sukelia šikšnosparnius. O jų ypač netrūksta lietuvių išeivijos keliuose, kur vietoj protėvių pakelėse statytų kryžių, statome savo norų ir nuomonių stogastulpius ir vargas tam, kuris prieš juos nenukelia kepurės.

Ceslovas Zamoiskis, daugelį metų būdamas ALB Adelaidės apylinkės valdybos pirmininku, audringame to miesto klimato bene daugiausiai turėjo progų virš savo galvos pajusti šikšnosparnių sparnų švilpimą ir net jų smūgius, norint ne tiek ji, kiek Apylinkės valdybą įtraukti į grupių sukeltus vėjus ir jos autoritetu pridengti savo kėslus. Bet jis išgelbėjo bendruomeninį Bendruomenės pradą - išlikti virš visų grupių visus jungiančia, visiems bendra organizacija. O tai ir yra bene pats ryškiausias C. Zamoiskio nuopelnas Bendruomenei, neskaitant visų kitų jo darbų ir pareigų.

Jis buvo vienas iš nedaugelio Bendruomenės veikėjų, kuris, kaip prie jo karsto pasakytoje kalboje - A. Kubiliaus - buvo išsireikšta, žiūrėjo lietuviškumą ir lietuvių parapijos veikloje, matė lietuviškumo apraiškas lietuviškose pamaldose ir jas lankė. Prisimenu, kaip Ceslovas nuoširdžiai dirbo šv. Kazimiero 500 m. jubiliejui ruošti komitete, nevykdamas net fizinio darbo įruošiant šventojo bareljefą jo vardu pavadintos šventovės sienoje. Jis išlaikė glaudų ryšį su lietuviškos parapijos kunigais ir juos pripažino didelės lietuvių grupės jėgą ne vadais, tai bent reprezentantais. Deja, tas Ceslovo tikrasis bendruomeniškumas ne visiems patiko. Mirties akivaizdoje, manau, nėra perskaudu paminėti ir tas jo žaidzas.

C. Zamoiskis gimė 1915 m. liepos 3 d. Seirijuose, Alytaus apskrityje. Gimnaziją baigęs Zarasuose, istojio Karo mokyklon ir ją baigė aspirantų laidoje jaun. leitenanto laipsniu. Pirmoje rusų okupacijoje Marijampolėje baigė pradžios mokytojų kursus. Mokytojau-damas Vilniuje tęsė studijas Pedagoginio instituto mokytojų tobulinimo skyriuje, vakarais studijavo teisės fakultete. Vokiečiams universitetą uždarius, persikėlė mokytojauti į Alytaus apskritį. Čia vedė 1943 m. mokytoją Ona Baubonytę. Buvo įstojęs į generolo P. Plechavičius suorganizuotą Vietinę rinktinę, o ją vokiečiams likvidavus, slapstėsi. Nuo antros bolševikų okupacijos pasitraukęs su šeima Vokietijon, po karo gyveno prancūzų zonoje.

1949 m. šeima atvykus Australijon, įsikūrė Adelaidėje. Dirbdamas miesto savivaldybėje sulaukė pensijos amžiaus, tačiau tomis "atostogomis" neilgai džiaugėsi. 1984 m. išlikus apopleksijos smūgiui buvo dalinai paraližuotas. Iš lengvo talsėsi ir paskutiniaisiais metais jau kiekvieną sekmadienį galėjo atvykti į lietuviškas pamaldas ir po jų - pabendrauti su bičiuliais parapijos salėje.

Salia veiklos Bendruomenėje Ceslovas buvo vienas iš "Ramovės" Adelaidės skyriaus kūrėjų, dainavo "Lituania" chore, jam rūpėjo kiekviena pozityvi lietuvių veikla ir joje pareigų nevykė. Būdamas džiūkas su visomis Dainavos krašto žmonėms įgimtomis savybėmis, C. Zamoiskis buvo šiltas ir linksmas suėjimuose, mėgo svečius ir svečiuotis, labai vertino neveidmainę draugystę.

Vasario 4 d. visus supurtė pasklidusi žinia, kad Ceslovas iškeliavo.... O galėjo dar gyventi. Jam tik 72 metai. Pradėjo sukltis tradicinio krikščioniško atsisveikinimo, amžinojo gyvenimo viltimis kaustyti sermenų ratai. Vasario 8 d. a.a. Ceslovo kūnas buvo atvežtas į šv. Kazimiero bažnyčią, kur kun. J. Petraltis pravedė rožinio maldas. Sekančios dienos rytą, po gedulingų mišių, kurių metu giedojo abiejų chorų choristai, vargonais palydint N. Stapleton, su mirusiuoju tartu žodžiu atsisveikino Parapijos tarybos sekretorius Aug. Kubilius, ALB Adelaidės apylinkės

pirm. J. Stačūnas ir džiūkų bei artimųjų vardu kalbėjęs V. Neverauskas. Po pamaldų gausaus būrio tautiečių palydėtas į Centennial Park kapinių krematoriumą. Bažnyčioje ramovėnų garbės sargyba pagerbtas velionis čia buvo atsisveikintas jų pirmininko V. Vosylius pasakyta kalba. Laidotuvių apeigos buvo užbaigtos visų sugiedotu Tautos himnu.

Sugrįžus daugumai į Lietuvos kat. centrą, į velionio žmonos užprašytus ir ALK Moterų dr-jos ponių paruoštus šermenų pusryčius, ilgesnį žodį tarė Ceslovo bendradarbis ir Parapijos tarybos vicepirm. V. Baltutis, plačiai apibūdinęs a.a. Ceslovo eitas pareigas ir nuveiktus darbus.

Netekus didelio lietuvių patrioto užuojauta visiems Australijos lietuviams, o ypatingai Ceslovo šeimai - žmonai, sūnui Augiui ir iš JAV-bių į laidotuves atvykusiam broliui Irvitiui su žmona.

Kaskart vis didėjančioje lietuvių bendruomenėje kapinės tebūna Tau, Ceslova, lengvas užtarnautas poilsis ir amžina ramybė Viešpatyje. Pr. P.

Melbournas

Bingo Lietuvių Namuose vyks kas šeštadienį 4 val. Zaidimą praveda Melbourne Lietuvių Sodybos organizacinis komitetas, tai ir pelnas eina tos Lietuvių Sodybos organizavimui ir kviečia lietuvius gausiai atsilankyti.

Mūsų Rėmėjai

Tėviškes Aidų Rėmėjais yra visi, kurie prenumeratą įmoka ne mažiau kaip \$30 ir jų sąrašą skelbsime kas mėnesį, jei tik jų atsiras. \$100 prisuntė V. Grigonis, po \$50 L. Bučelis, Petras Butkys, R. Kačerauskas, P. Morkūnas, Stasys Norvilaitis, A. Petrauskas, J.M. Venckai, po \$40 Gerardas Baleiša, A.E. Eskirtai, S. Grybienė, Joseph Kinta, Br. Leitonas, H. Vikas, B. Ziukelis, A. Stupuras, po \$35 J. Gudelis, A. Jančiauskienė, Vyt. Patašius, Marija Prokupavičienė, Ignas Sasnaitis, Ignas Taunys, po \$30 S. Augustavičius, A. Bakaitis, S. Bakaitis, J. Bražienė, A. Grigaitis, V. Jablonskienė, Iz. Jonaitis, M. Kymantas, K. Lenk, O. Leverienė, Agnė Lukšytė Meiliūnienė, M.L. Malakūnas, K. Mikalauskas, Vl. Morkys, Sarunas Morkūnas, J. Palavikas, M. Petronis, M. Prašmutienė, Rita Rakūnas, Alf. Ročius, B. Sadauskas, M. Savickienė, L. Simanauskas, J. Sturblys, O. Skirkienė, J. Stučys, R. Semetas, Ig. Vaitkus, E. Žizmaraitė.

Visiems mūsų rėmėjams nuoširdžiai dėkojame ir visus skaltytojus prašome prisijusti šių metų prenumeratą, nes dar iki kovo 1d. apsimokėjo tik trečdalis prenumeratorių...

ALK Federacijos Valdyb

Baltų Viktorijos Tarybos pranešimas

Pranešu Melbourne ir apylinkių lietuviams, kad paskutiniuose mūsų Tarybos posėdžiuose buvo tartas Birželio išvežimų minėjimo reikalas ir nutarta šiais metais minėti sekančiais:

Šeštadienį birželio mėn. 11d. 10 val ryto City Square Vigilija su plakatais ir dalinimu specialiai paruošto lapuko - apie 7500 egzempliorių. 10.30 val. Protesto Demonstracija City Square, kalbės 1-2 australai mums palankūs žymesni žmonės. 11.00 val. Protesto žygis į Parlamento rūmus.

Sekmadienį birželio mėn. 12d. Pamaldos. Minėjimas 2.30 val. po pietų - Latvių namuose St. Klida. Pagrindinis kalbėtojas Neil Brown QC MP mums labai palankus Federalinio parlamento narys, buvęs opozicijos vice-lyderis. Prieš minėjimą bus galima pietauti Latvių namų valgykloje. Po minėjimo vaisės kviestiniams svečiams.

Smulkiau apie minėjimą ir demonstraciją bus pranešta vėliau. Laukiame mūsų tautiečių gausaus dalyvavimo ir pagalbos organizuojant ir pravedant mūsų 3-jų Respublikų tragedijos platesnį minėjimą.

Alg. Zilinskas
Lietuvių Bendruomenės atstovas
ir Tarybos Vice-pirmininkas

DEMESIOI

Lėktuvų bilietai pabrangs kovo 16d., bet dabar tebėra:

Europą ir atgal nuo	\$1,400		
per Kanadą nuo	\$1,670		
per JAV nuo	\$1,500		
Lietuvą ir atgal nuo	\$1,520		
iš Lietuvos ir atgal	\$1,880		
Los Angeles/San Fran.	\$1,250 iki	19.6.1988	
ir atgal			
Havajus ir atgal	\$850	iki	19.6.1988

American Airlines skraidymai po Amerika:
4 kuponai US\$320 5 kuponai \$375 6 kuponai US\$410
7 " " US\$445 8 kuponai \$480

Eurallpass - Po Europą pirma klase traukiniais
15 dienu \$41021 diena \$530
1 mėnuo \$6602 mėn. \$935
Youth pass 1 mėn. \$450 2 mėn. \$600

Įgaliotas krašto valdybos - organizuoja kelionę į Toronto grupėje.
Išvykimas 19d. birželio mėn. iš Melbourne/Sydney United Airlines lėktuvu. Kaina į ten ir atgal - \$1,500.
Prašu registruotis tuoj pat.

ALG. ZILINSKAS, CONCORDE INTERNATIONAL
TRAVEL P/L.
541 King Street, West Melbourne. 3003.
Tele: 329 6833 Namų: 572 2172

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Gavėnios Rekolekcijas praveda kun. Povilas Martūzas šv. Jono bažnyčioje kovo 11, 12 ir 13 dienomis. Bažnyčios klebonas mums paskyrė šį laiką: penktadienį, išpažintys, šv. Mišios, pamokslas, pradžia 6 val. vakare. Seštadienį 4 val. vakare: išpažintys, šv. Mišios, pamokslas; sekmadienį - kovo 13d. išpažintys nuo 11 val. ir toliau įprasta tvarka: 12 val. šv. Mišios, pamokslas, Rekolekciju, užbaigimas. Visus kviečiame dalyvauti Bažnyčios teikiama malone-gerai pasiruošti Kristaus Prisikėlimo šventei

Geelonge Rekolekcijos kovo 10d. ketvirtadienį, pradžia 6 val. vakare šv. Jono bažnyčioje: išpažintys, šv. Mišios, pamokslas. Jas praves svečias iš Sydneyjaus, kun. Martūzas.

Starinskienė šv. Mišių auka prisiminė Lietuvos kankinius.

A.A. Algirdo Kružo atminimui vietoje gėlių \$34 aukojo Sofija ir Adolfas Jėlioniai Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungai.

Melbourno Lietuvių Klubu Valdyba nuoširdžiai dėkoja Zigmui Poškaiciui ir Edi Stumbriui už Lietuvių namų priekinių durų su Gedimino Stulpais apsaugų padarymą ir įdėjimą.

Juozas ir Ileva Sarapina \$150 aukojo Popiežiškai Lietuvių S. Kazimiero kolegijai jaunų lietuvių kunigų ruošimui.

Pasventintas paminklas ant a.a. Bronės Padgurskienės kapo 11.27 Fawknar kapinėse. Svetė gražus įrašas: Lai lengva Tau būna žemė svetima, čia išėkis mus ramiai sapnuodama. Iki pasimatymo tenai, kur jau nesiskirsim amžinai. - Vyras, vaikai, vaikaičiai. Už jos vėlę buvo šv. Mišios Lietuvių namuose Lietuvos kankinių koplyčioje ir sekė Lietuvių namuose svetainėje pietūs.

Parapijai aukojo \$120 M. Prašmutienė, po \$50 M. Medešienė, A. Uoselienė, \$40 P. Alešūnienė, \$30 V. Kasperaitis, po \$25 J. Petkevičienė, V. Stasiūnaitė, po \$20 V. Baltrukonis, V. Valuckis.

Visiems aukojusiems nuoširdus aciu. - Kun. Pr. Dauknys.

Tėviškes Aūdų lankstytojai paruoše laikraštį pašto persiuntimui prie kavutės paminėjo kun. Pr. Daukno Kunigystės 35 metų sukaktį, kai kunigū buvo įšventintas Romoje 1953m. vasario 28d. Ta proga ilgiausių metų sugiedojo visi ir Tėviškes Aūdų Administratoriui Kazimierui

Mieldažiui, švenčiant jo Vardines.

Australijos Lietuvių Fondas po \$500 premijas suteikė Danai Baltutytei ir Marinali Cox, o ne Krašto Valdyba

A.A. Jonas Varkalis

Ištikimas parapijietis ir lietuviškų darbų rėmėjas Jonas Varkalis staiga astmos priepuolio ištiktas mirė savo namuose vasario 25 d. Sunshine. Gillame liūdesyje liko žmona Adelė, podukra Irena, dukterėčia Vida Rutkauskienė, posūnis Romas Rutkauskas ir iš Lietuvos apsilankyti atvykęs brolis Justinas Varkalis bei visi artimieji. Rožančius buvo kalbamas Tobin koplyčioje vasario 28 d. o sekančią dieną laidotuvių šv. Mišios šv. Jono bažnyčioje, kur skaitymus atliko su vyru iš Churchill atvykusi Vida Rutkauskienė. Visi giedojo sutartines giesmes, kun. Pr. Daukniui tarus atsisveikinimą. Palydėtas į Altona kapines, kur apeigoms pasibaigus pagledojome Marija, Marija. Sermenys buvo suruosti namuose Sunshine, kur pasimelsta už velionį Joną.

Už jo vėlę šv. Mišioms aukojo L.D.M. Didžiai, B. Duoba, A. Galiauskiene, M. Grigaliene, Ken & Birutė Harding, T.J. Jurgelaiciai, S. Lipinskas, Mačiulaičių šeima iš Churchill, E.M. Matulioniai, P. Mažylis, L. Padgurskis, P. Petniūnas, K.B. Poškai, St. Ribačiauskienė, J. Sarapinas, S. Savickienė, Regina Skėrienė ir duktė Irena Luscombe, J.M. Venckai, A. Vyšniauskienė.

Išėkis Viešpaties Ramybėje

Melbournas

Metinis susirinkimas

Kovo mėn. 20d. 2.30 val. Melbourno Lietuvių Namuose įvyks metinis Bendruomenės susirinkimas. Jame bus pateikti Apylinkės Valdybos ir pagrindinių organizacijų veiklos pranešimai bei diskutuojami bendruomenei aktualūs klausimai. Tautiečiai yra prašomi nepamiršti apsimokėti nario mokesčių. Laukiame gausaus Melbourno lietuvių dalyvavimo.

Apylinkės Valdyba

PADEKA

A.A. Vladui Biveiniui

Mylimam vyrui, tėvui ir seneliui staiga išskelavus Amžinybėn, mūsų nuoširdi padėka giminaičiams, draugams, ir pažįstamiems už pareikštą užuojautą žodžiu, rastų ir per spaudą, už prisūstas gėles ir aukojusiems lietuviškom organizacijom.

Didi padėka Canberros ramovėnams už garbės sargybą prie karsto bažnyčioje, Apylinkės Valdybos pirmininkui Pranui Dariui už atsisveikinimo žodžius, savo ir bendruomenės vardu ir ramovėnui Vacloui Simkui už jautrią atsisveikinimo kalbą palydint "Lietuva brangi" žodžiais ir muzika.

Sirdingas aciu F. Katauskienėi, J. Katauskienėi, Makūnienėi, Startišienėi, Sipavičienėi, Svedams, ir Zilinskienei už paruošimą šermenų ir visiems taip gausiai palydėjusiems velionį Vladą į negrižtamą kėlonę.

Lidinti žmona Karolina ir duktė Gražina su šeima

Australijos Lietuvių Fondas

Per Vasario 16 d. minėjimą Melbournie aukojo Fondui: po \$20 L.Bučelis (1175), Kun. Dr.P.Dauknys (65), Kun.S.Gaidelis (205), P.Morkūnas (150), B.Prašmutaitė (115), Z.Prašmutaitė (100), J.S.Meiliūnai (922), V.Ročienė (170), V.Stagis (1090), J.M.Venckai (39) ir P.Dranginis (265). Po \$10 V.Ališauskas (600), J.Balčiūnas (800), J.Balbata (265), A.Griepelienė (55), A.Kaspariūnas (70), A.A.Kesminai (215), K.Lynikas (170), I.O'Dwyer (90), J.J.Petraičiai (120), J.Petkevičienė (85), S.Pazereckienė (685), M.Prašmutienė (205), A.Rahdon (50), B.Sadauskas (49), V.Sidabra (140), I.Steponavičienė, R.Semėtas (200), A.Vyšniauskienė (35), E.Zdanavičienė (31), J.Zalkauskas (305) ir V.Jakutis (359). \$6 J.B.Makuliai (101), po \$5 D.Baltutienė (145), A.Boveinis (65), M.Augustauskienė (15), R.Kaunienė (125), M.Kaspariūnienė (35), Jonas Kvietelaitis (58), R.Jurevičius (35), A.Medžiauskas (30), J.Paragienė (212), P.Svambarys (36), P.Vaičaitis (36), A.Vaičiulytė, Z.Veremčiukas ir V.Zemaitis (25).

\$20 E.Markonienė (102), savo vyro Povilo Markonio ir dukters Aldonos Zvynakienės atminimui.

\$20 M.Gailiūnas (435) NSW savo gimtadienio proga.

Vietai gėlių a.a.Biveiniui mirus: \$20 D.D.Bieri (170), \$10 M.Labutienė (82).

Sveikiname naujus šimtininkus J.B.Makulius, Emiliją Markonienę, Birutę Prašmutaitę ir Zitą Prašmutaitę. Aciu visiems už aukas.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdalininkas

HOBARTAS

Vasario 20d. Hobarto Lietuvių Bendruomenė šventė 70 metų nuo Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį. Pirmininko J. Paškevičiaus skoningai papuoštoj lenkų klubo salėje susirinkime lietuvių ir estai švėsti kartu. Abiejų bendruomenių meninės pajėgos neperstipriausios ir narių skaičius pamažu retėja, tad švenčiant kartu (estų jubiliejus yra vasario 24 sugebėjome sudaryti ilgesnę programą ir salę pripildyti svečiais.

A. Kantvilas paskaitė ypatingai įdomią paskaitą, trumpai perbėgdamas įvykius kurie privedė prie Nepriklausomybės paskelbimo, sustodamas kiek ilgiau prie žydėjimo metų tarpo, priskelimo vargus, žemės reformą

Brisbanietė

Staigiai mirus

A.A. LEONUI NAUJOKAICIAUI

jo žmonai - mielai Draugijos narei Bronėi ir dukroms su šeimomis reiškia giliai ir nuoširdžiai užuojautą.

Melbourno Lietuvių Katalikų Moterų Draugija

ir jos įnašą į Lietuvos ūkininkų politines pažiūras, mokslo klestėjimą, pramonės augimą, laisvės praradimą, pokarinę padėtį okupuotoj Lietuvoj.

Dr. K. Krup supazindino visus su Estijos Nepriklausomybės atgavimu, dvidešimt dviejų metų ir laisvės praradimu.

J. Krutulis savo uginga paskaita daugiau dėmesio atkreipė į pokarinę padėtį, partizanų kovas ir dabartinį mūsų tautiečių Lietuvoj laisvės siekimą. Kartu ragindamas ir mus neužmiršti mūsų pareigos jiems padėti.

R. Tarvydas atliko pranešimus-kalbėtojų pristatymus ir paskaitė patriotišką eilėrašį. Rozės Vaičiulevičiūtės-Wilson mažametės dukros padainavo porą dainelių.

Minėjimą užbaigė Estijos ir Lietuvos himnų giedojimu.

Po minėjimo pasivažišome lietuvių moterų paruošta vakariene. Kaip visada maisto įvairumu, skanumu ir gausumu negalima buvo skųstis, nors susirinko svečių daug daugiau kaip buvo tikėtasi, niekas alkanas neliko. Aciu Elenai Paškevičienėi ir jos padėjėjoms už jų darbą

BRISBANE

Nepriklausomybės 70 metų sukaktis pradėta vasario 14d. St. Mary's bažnyčioje, kur kun. Dr. Petras Bačinskas aukojo šv. Mišias už Lietuvą ir mūsų bendruomenės mirusius. Sutartinai giedojo choras. Būrys jaunimo tautiniais rūbai dalyvavo pamaldose. Prie altoriaus patarnavo Paulius Stankūnas.

Po pamaldų minėjimą Lietuvių namuose atidarė Valdybos pirm. B. Butkus, sveikindamas susirinkusius ir kviesdamas sugiedoti Tautos himną. Į Garbės prezidiumą pakviesti: kun. Dr. P. Bačinskas, Rautienė ir Luckus. Minėjimo paskaita skaitė Kaciūnas. Keturios jaunuolės: K. Milvydienė, M. Platkauskaitė, D. Stankūnaitė ir A. Miškinytė pateikė pranešimus iš PLJ Kongreso. Meninę dalį pravedė R. Platkauskienė, deklamavo "Pavasaris tėviškoje". Tautinų šokių grupė, vad. K. Milvydienėi, dviem išėjimais pašoko Mikitiene, Kalvelį, Subatėlė ir Kepurinė. Grupė jau taip padidėjo kad mūsų namuose darosi per ankšta. Moterų grupė padainavo; "Ar tu žinai ir Takeilis", akordeonu pritariant V. Lorencui. Choru išsirikiavus, F. Luckienė padeklamavo Mūsų dainos ir choras darniai padainavo "Kur banguoja Nemunėlis, Norečiaus aš keliaut ir Graži Tėvynė mano". Programa baigta Gyvataru. Sekė pletūs, loterija, pasilinksminimas. Sirdžiai taip malonu, kad šįkart dalyvavo tiek daug jaunimol

Pasaulio Lietuvių Sporto Šventė Australijoje

Tęsinys iš Nr. 8

Šventei atžymėti yra padaryta specialūs medaliai, kurie bus keturių rūšių: varžybų laimėtojams - aukso, sidabro ir bronzos, o taip pat sidabrinis Lietuvos Tautinės Olimpiados 50 m. sukakties buvusiems šios olimpiados dalyviams, kurie tuo metu bus Adelaidėje. Medalius dovanoja Lietuvių koop draugija TALKA. Šiai šventei atžymėti bus išleistas specialus leidinys, kuriame bus visa šventės informacija, Tautinės Olimpiados sukakties atžymėjimas ir kitos statistinės žinios bei sveikinimai, kurie su apokėjimu galima talpinti vietinių ir svečių iš užsienio. Šio leidinio redaktorius yra V. Baltutis.

Zaidynių suvenyrai bus marškinėliai - T-shirts, zenklukai, kepurės ir kt. Dalyvių ID kortelė bus pagaminta ir prisižyma arba pakabinama po kaklu. Ta kortelė bus dalyvio bilietas į žaidynių sales ir parengimus, į kuriuos dalyviai bus įleidžiami veltui. Dalyvių kortelės bus numeruotos ir dviejų spalvų: užsienio svečiams ir vietiniams sportininkams.

Jaunimo parengimams jau yra sudarytas specialus komitetas, kuris organizuos ir praves visus jaunimo subuvimus vakarais. Į ALFAS kviestinių svečių priėmimą bus pakviesti S. Amerikos ir Australijos L. Bendruomenių vadovai, materialiniai parėmusių organizacijų atstovai, Tautinės Olimpiados dalyviai, sporto klubų pirmininkai, buvę ALFAS pirmininkai, ALFAS Garbės nariai, svečių sportininkų grupių vadovai, spaudos ir radio atstovai, dvasiškija, Australijos Krepšinio S-gos pirmininkas, mecenatai ir kiti mūsų sportui nusipelnę asmenys. Po oficialios dalies vyks asmeniškasis svečių pabendravimas.

Tarp stadionų vyks mažų autobusiukų transportas. Jie taip pat surinks rytais tuos žaidėjus, kurie gyvens pas šeimas, neturinčius automobilių ar negalinčius pristatyti sportininkus į stadionus.

Būsimoji III-jų Pas. Liet. Sporto Zaidynių šventė Australijoje, atrodo, yra labai populiari ir S. Amerikoje. Pradžioje buvo užsiregistravę tik apie 100 dalyvių, vėliau pakilo iki 150 ir paskutinėmis žiniomis iš Amerikos, dabar jau yra 200. Atrodo Amerikoje reiks daryti žaidėjų atranką.

Be sportininkų yra didelis susidomėjimas ir svečių. Iš New Yorko VYTIS International Travel Service, savininkas Romas Kezys, paprašė

Rašo A. Laukaitis

užsakyti vien tik iš New Yorko 50-ciai turistų viešbučius Adelaidėje. Jie atvyksta į šias žaidynes.

Zinomas sporto veikėjas ir Adelaidės Vyčio Garbės narys E. Tapauskas pakviestas ir sutiko būti šių žaidynių organizaciniame komitete. Šio komiteto nariui ir buvusiam žymiam mūsų sportininkui Garbės nariui Stasiui Urnevičiui buvo padaryta sunki operacija ir užtruks trys mėnesiai kol jis pasitaisys.

Sydnejaus Kovo valdyba prašo visų

Sydnejaus

Lietuvos Šaulių Sąjungos įkūrėjo Vlodo Pūtvio-Putvinskio minėjimas įvyks kovo mėn. 13d. 2.30 val. Lietuvių Namuose, Bankstowne, tokia tvarka: Atidarymas - šaulių kuopos pirmininkas S. Pačėsa, Prelato P. Butkaus invokacija, "Mūsų Pastogės" redaktoriaus V. Augustinavičiaus paskaita, Eilėraščiai - deklamacijos, duetas ir šaulio P. Sakalausko paruoštas filmas.

Duetas A. Savickienė ir J. Muscinskienė, pritariant gitarai.

Tautiniai šokiai "Sūkurys" - senjorai ir junjorai, Rakauskaitė-Ramonienė, Sydnejaus "Sutartinė", Sydnejaus choras "Daina". Bus turtinga fantais loterija, traukiama minėjimui pasibaigus. Kviečiame visuomenę kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Įėjimas laisvas.

Dariaus ir Girėno šaulių kuopos

atvykstančių svečių sąrašus pristatyti iki lapkričio 12 dienos. Po šios datos svečiai Sydnejuje turės patys asmeniškai nakvynėmis pasirūpinti.

PERTHAS

Lietuvos Nepriklausomybės 70 metų sukaktį minėjome vasario 14d. Lietuvos Trispalvė, Ramovėnų vėliavos su Garbės sargybomis ir Vytenis su Kryžium palydėjo kunigą prie altoriaus šv. Mišiom. Kun. Dr. Alfonsas Savickas pamokslu minėjo šią sukaktį ir šiandieną Lietuva išgyvena pačias tragiškiausias dienas.

Po pamaldų vyko į Lietuvį namus pietums, po kurių mūsų Bendruomenės pirmininkas kun. Dr. A. Savickas pradėjo minėjimą ir paskaitai pakvietė Petra Cekanaušką, kuris kalbėjo apie žydų gyvenimą Lietuvoje, o dabar čia Australijoje kitus kaltina karo nusikaltimais, norėdami sulaukti iš australų publikos užuojautos ir simpatijų. Sekė sveikinimai Lietuvos Nepriklausomybės sukaktimi, kalbėjo kroatų atstovas, Ramovės pirm. B. Steckis. Meninę programą pradėjo jauniausias iš visų dalyvių - Gintaras Radzivanas deklamodamas patriotinį eilėraštį, o Vytenis Radzivanas paskaitė pora tautinių eilėraščių. Choras šįkart nepasirodė, nes jau buvo vėlokas laikas. Prie kavutės Jasas rodė filmą iš Pertho lietuvių gyvenimo, dar vyko loterija ir kun. Dr. A. Savickas visus pakvietė atsistoti ir sugiedoti Lietuvos himną. Skirstėmės Tėvynės laisvės troškimu aukotis dėl jos.

B. Steckis

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ PAMINKLO STATYMO ORGANIZAVIMO KOMITETAS

V. Martišius, J. Kovaiškas, Eva Kubbas, Dr. A. Laukaitis.

Aukos:

\$5000 - Australijos Lietuvių Fondas.

\$250 - L. ir Z. Sipavičiai ACT.

Po \$100 - Mons. P. Butkus MBE, NSW, A. Venclovas, J. Bužinskas.

\$75 - V. Patašius NSW.

Po \$50 - R. L. Mataitis NSW, A. A. ir J. Oišauskas NSW, V. Zeimys NSW, E. Bliokienė NSW, M. R. Symmonds NSW, S. Jarmalauskas NSW, Zablockis NSW, J. Cesiūnas SA, M. ir P. Stasičiai SA. \$35 - S. Šaluga NSW. \$25 - S. Jurevičienė NSW. Po \$20 - F. Adamonis SA, J. Jaruševičius SA, K. Pocius SA, V. Skabeika SA, A. ir J. Sereliai SA, I. Taunys SA, A. ir A. Urnevičiai, G. ir

J. Vasiliauskai SA, R. Patašienė ACT, V. Vagusevičius NSW, J. ir L. Veteikiai NSW, V. Danta NSW, V. Jasiūnienė NSW, M. ir K. Eirošiai NSW, A. Brunkenė NSW, J. Vencloviene NSW, J. Kušleika NSW, J. Tallat-Kelpša NSW. \$15 - A. Juodgalvis NSW. Po \$10 - M. Labutienė NSW, J. Kitkienė SA, B. Nemeika SA, C. Pečiukaitis SA, Stankevičius SA. Po \$5 - O. Bridziuvienė SA, A. Saulius SA. Visiems aukotojams nuoširdus aciu. Cekių ir laiškų adresuoti: Australian-Lithuanian Bicentennial Gift, Lithuanian Club Ltd., PO Box 205, Bankstown, NSW 2200. Dr. B. Vingilis Lešoms teikti koordinatorių

ADELAIDE

Lietuvių Dienų Meno paroda

Metų pabaigoje gruodžio 26-31 d. Adelaidėje Lietuvių dienų metu Royal S.A. Society of Arts galerijoje įvyks meno paroda, kurioje kviečiame dalyvauti visus Australijos lietuvius menininkus.

Parodoje bus eksponuojami tapybos, grafikos, skulptūros, keramikos ir foto darbai. Kiekvienam menininkui leidžiama eksponuoti ne daugiau kaip trys darbai, nežiūrint pasirinktos meno šakos.

Norintieji menininkai parodoje dalyvauti, prašomi apie tai pranešti iki rugpjūčio 1d. Lietuvių dienų komiteto pirm. J. Vabolienei: 25 McLachlan Ave Glenelg North S.A. 5045 (tel. 294 3792) arba mums maloniai susitikusiomis tarpininkauti:

Sydnejaus - L. Kraucevičiūtė-Grudzeff, 45 Hilcrest Ave Greenacre, 2190. Tel. 70-9853

Melbourne - D. Simankevičienė, 18 Travers St Thomastown 3074. Tel. 465 2485

Meno parodai vadovauja skulpt. Ieva Pocienė, 2a Tallala Tce Myrtle Bank S.A. Tel. 79 5738

Australijos Lietuvių Dienų Komiteta

MELBOURNE

Bibliotekos žinios

Gauta Saltinių bibliotekai JAV leidiniai: Juozo Meškauskio "Lietuvos medicinos istorija", medicinos mokslas, gyventojų medicininio ir socialinio aprūpinimo istorinė ir dokumentinė apžvalga 87, 814 psl. "Alma Mater" 1-79. Jono Paupero "Dievo žodžio tarnyboje" 73. Lietuvos leidiniai: Antano Baranausko raštai I ir II t.t. iš serijos "Lituanistinė biblioteka" 70. J. Ballo "Simtas liaudies baladžių", II. D. Tarabildienė 41. "Brolužėlis žirgelį balnojo", duetai ir kiti vokaliniai ansamblių-lietuvių liaudies dainos 59. V. Zirgulis "Kauno valstybinis lėlių teatras" 83. "Dailė" 23-83. Jono Griniaus "Viilniaus meno paminklai" su 70 paveikslų pagal J. Bulhako ir kitų fotografijas 40. Apolinaro Sinkevičiaus "Amerikietiškas sūkurys", prisiminimai 79. JAV leid: J. Savasis "The War Against God in Lithuania" 66. "Lithuanian Heritage Camper's Handbook on Persecuted Lithuanians and what we can do." 86. Australijos leidiniai: "VI-to Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso stovyklos laikraštis Adelaide Australija" 1987.XII.31-1988.1.7. "VI-to Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso stovyklos dainorelis Adelaide Australija" 1987.XII.31-1988.1.7. Gauta Melbourne liet. bibliotekai Lietuvos leidiniai: Vytauto Martinkaus "Nebausti prapultim amžina", trys baladžiškos istorijos 87. "Poezijos pavasaris" 66. Jaunųjų kūrybos almanachas "Veidai" 87. Raimondo Kašausko "Mano motinos akys", apysakos 79. Seinuose išleistas lietuvių visuomeninės kultūros draugijos centro valdybos organas "Aušra" 87-3. Sydney išleista Broniaus Zallo "L.S.S. Australijos rajonas, lietuvių skautų Australijos veiklos apžvalga 87. Daugumą šių knygų bei meno albumų perdavė V. R. Anuliuai, A. Baltrukonienė, P. Binkus, I. O'Dwyer, L. Pikelis, F. Sodaitis, B. Zalus. Jiems nuoširdus aciu!

J. Mikštas Bibliotekos vedėjas

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVES

Mes tikime, kad mūsų uždavinys yra ne tik laidotvės sutvarkyti profesionaliai ir ramiai, bet taip pat suprasti ir pagerbti suinteresuotų žmonių jausmus ir užtikrinti, kad laidotuvių sutvarkymas yra prasmingas ir tinkamas.

TOBIN BROTHERS FUNERAL DIRECTORS

Doncaster: 816 Doncaster Road	848 3666
East Burwood: 294 Burwood Highway	232 9999
Frankston: 232 Cranbourne Road	789 6766
Glenroy: 111 Wheatsheaf Road	306 2044
Malvern: 1382 High Street	509 4811
Noble Park: 505 Princes Highway	546 7644
North Melbourne: 189 Boundary Road	329 6144
Ringwood: 331 Maroondah Highway	870 8011